

ΤΖΟΡΤΖ ΟΡΓΟΥΕΛ

Φόρος τιμής
στην Καταλονία

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΑΛΕΞΗΣ ΚΑΛΟΦΩΛΙΑΣ

 ΜΙΝΩΑΣ
ΕΚΑΣΠΙΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Στους στρατώνες Λένιν στη Βαρκελώνη, μία μέρα πριν καταταγώ στην πολιτοφυλακή, είδα έναν Ιταλό πολιτοφύλακα να στέκεται μπροστά στο τραπέζι των αξιωματικών.

Ήταν ένας σκληραγωγημένος νεαρός γύρω στα είκοσι πέντε ή είκοσι έξι, με κοκκινόξανθα μαλλιά και γερούς ώμους. Είχε το δερμάτινο δίκοχό του ριγμένο τσαμπουκαλίδικα πάνω από το ένα μάτι. Στεκόταν μπροστά μου, γυρισμένος στο πλάι με το πιγούνι να ακουμπάει στο στήθος, και κοιτούσε συνοφρυωμένος και μπερδεμένος τον χάρτη που είχε ανοίξει πάνω στο τραπέζι ένας από τους αξιωματικούς. Υπήρχε κάτι στο πρόσωπό του που με συγκίνησε βαθιά. Ήταν το πρόσωπο ενός άντρα που θα μπορούσε να διαπράξει έγκλημα και να πετάξει τη ζωή του στα σκουπίδια για χάρη ενός φίλου – το είδος του προσώπου που θα περίμενες να δεις σε έναν αναρχικό, αν και το πιθανότερο ήταν κομμουνιστής. Σε αυτό το πρόσωπο υπήρχε ντομπροσύνη και αγριίδα· επίσης, ο θλιβερός σεβασμός που έχουν οι αμόρφωτοι για τους υποτιθέμενους ανωτέρους τους. Προφανώς δεν μπορούσε να καταλάβει τίποτε από τον χάρτη· προφανώς θεωρούσε την ανάγνωση χαρτών ένα εκπληκτικό διανοητικό επίτευγμα. Δεν έχω ιδέα γιατί, αλλά σπάνια είχα

δει άνθρωπο –οποιονδήποτε άνθρωπο– να προκαλεί με τόσο άμεσο τρόπο τη συμπάθειά μου. Ενώ μιλούσαν γύρω από το τραπέζι, ένα σχόλιο μου έδωσε να καταλάβω ότι ήταν ξένος. Ο Ιταλός σήκωσε το κεφάλι του και είπε γρήγορα:

«*Italiano?*»*

Απάντησα με τα φτωχά ισπανικά μου: «*No, inglés. Y tú?*»**

«*Italiano*».

Καθώς βγαίναμε, διέσχισε το δωμάτιο και μου έσφιξε το χέρι, πολύ δυνατά. Είναι παράξενο πόση τρυφερότητα μπορείς να νιώσεις για έναν ξένο! Ήταν λες και τα πνεύματά μας είχαν κατορθώσει για μια στιγμή να γεφυρώσουν την άβυσσο της γλώσσας και της παράδοσης και είχαν σμίξει με απόλυτη οικειότητα. Ήλπιζα να του είχα προκαλέσει την ίδια συμπάθεια. Όμως ήξερα ότι για να διατηρήσω την αρχική εντύπωση από το άτομό του δεν έπρεπε να τον ξαναδώ και, περιπτώ να το πω, δεν τον ξαναείδα ποτέ. Στην Ισπανία έκανες συνεχώς τέτοιες γνωριμίες.

Αναφέρω αυτό τον Ιταλό πολιτοφύλακα επειδή έχει αποτυπωθεί έντονα στη μνήμη μου. Με την τλαιπωρημένη στολή του και το αγριωπό, μελαγχολικό του πρόσωπο, αντιπροσωπεύει για μένα την ιδιαίτερη ατμόσφαιρα εκείνων των καιρών. Συνδέεται με όλες τις αναμνήσεις μου από εκείνη την περίοδο του πολέμου – τις κόκκινες σημαίες στη Βαρκελώνη, τα θλιβερά τρένα, γεμάτα ρακένδυτους στρατιώτες, που σέρνονταν με προορισμό το μέτωπο, τις γκρίζες κωμοπόλεις με τα ίχνη του πολέμου πιο κοντά στην πρώτη γραμμή, τα λασπερά, παγερά χαρακώματα στα βουνά.

Ήταν τέλη Δεκεμβρίου του 1936, και τη στιγμή που γράφω αυτές τις αράδες έχουν περάσει λιγότεροι από επτά μήνες από τότε παρ’

* Ισπανικά στο πρωτότυπο: *Italiós*; (Σ.τ.Μ.)

** Ισπανικά στο πρωτότυπο: *Όχι, Άγγλος. Εσύ*; (Σ.τ.Μ.)

όλα αυτά είναι μια περίοδος που φαντάζει στα μάτια μου ήδη ασύλληπτα απόμακρη. Μάλιστα, τα γεγονότα που ακολούθησαν την κάνουν να φαίνεται πιο μακρινή απ' ό,τι το 1935 ή το 1905. Είχα φτάσει στην Ισπανία με την ασαφή πρόθεση να γράφω άρθρα για εφημερίδες, αλλά σχεδόν αμέσως είχα καταταγεί στην πολιτοφυλακή γιατί εκείνη την εποχή και σε εκείνο το κλίμα μού φαινόταν το μόνο που είχε νόημα να κάνω. Οι αναρχικοί είχαν ακόμη τον ουσιαστικό έλεγχο της Καταλονίας και η επανάσταση βρισκόταν ακόμη σε πλήρη εξέλιξη. Σε όποιον είχε βρεθεί εκεί από την αρχή ίσως φαινόταν ήδη από τον Δεκέμβριο ή τον Ιανουάριο ότι η επαναστατική περίοδος έφτανε στο τέλος της· αν όμως ερχόταν απευθείας από την Αγγλία, η Βαρκελώνη παρουσίαζε ένα εκπληκτικό και συναρπαστικό θέαμα. Ήταν η πρώτη φορά που βρισκόμουν σε μια πόλη όπου η εργατική τάξη είχε τον έλεγχο. Σχεδόν όλα τα κτίρια, ανεξαρτήτως μεγέθους, είχαν καταληφθεί από τους εργάτες και ήταν καλυμμένα με κόκκινες σημαίες ή τα μαυροκόκκινα λάβαρα των Αναρχικών· σε κάθε τοίχο υπήρχαν ζωγραφισμένα σφυροδρέπανα και αρχικά επαναστατικών κομμάτων και όλες σχεδόν οι εκκλησίες ήταν κατεστραμμένες στο εσωτερικό τους, ενώ οι εικόνες τους είχαν καεί. Παντού έβλεπες εκκλησίες να κατεδαφίζονται συστηματικά από ομάδες εργατών. Κάθε κατάστημα και κάθε καφέ είχε κρεμασμένη μια ταμπέλα που έλεγε ότι είχε κολεκτιβοποιηθεί· ακόμα και οι λούστροι είχαν κολεκτιβοποιηθεί και είχαν βάψει τα κασελάκια τους με μαύρη και κόκκινη μπογιά. Οι σερβιτόροι και οι υπεύθυνοι των καταστημάτων σε κοίταζαν στα μάτια και σου φέρονταν σαν ίσος προς ίσο. Οι δουλοπρεπείς, ακόμα και οι τελετουργικές εκφράσεις είχαν προσωρινά εξαφανιστεί. Κανείς δεν έλεγε «κύριε» ή «δον»,* ή έστω «εσείς»·

* Τίτλος και προσφώνηση ευγενείας. (Σ.τ.Μ.)

όλοι προσφώνουσαν τους άλλους «σύντροφε» και «εσύ» και έλεγαν «*Salud*»* αντί για «*Buenos días*».** Το φιλοδώρημα απαγορευόταν από τον νόμο: μία από τις πρώτες εμπειρίες μου στην πόλη ήταν η επίπληξη που δέχθηκα από έναν διευθυντή ξενοδοχείου επειδή επιχειρήσα να δώσω φιλοδώρημα σε έναν υπάλληλο. Δεν υπήρχαν ιδιωτικά αυτοκίνητα, είχαν όλα επιταχθεί, ενώ τα τραμ, τα ταξί και πολλά άλλα μεταφορικά μέσα ήταν βαμμένα κόκκινα και μαύρα. Παντού έβλεπες επαναστατικές αφίσες: έβαζαν φωτιά στους τοίχους με τους έντονους κόκκινους και μπλε τόνους τους, κάνοντας τις λίγες διαφημίσεις που είχαν απομείνει να μοιάζουν με μουτζούρες. Πιο κάτω στη Ράμπλα, την πλατιά κεντρική αρτηρία της πόλης, πλήθη πηγαινοέρχονταν ασταμάτητα και τα megάφωνα έπαιζαν στη διαπασών επαναστατικά τραγούδια όλη μέρα και μέχρι αργά τη νύχτα. Και, το πιο παράξενο απ' όλα, ήταν το θέαμα που παρουσίαζαν αυτά τα πλήθη. Με την πρώτη ματιά, ήταν μια πόλη όπου οι εύπορες τάξεις είχαν πάψει να υπάρχουν. Εκτός από έναν μικρό αριθμό γυναικών και ξένων, δεν υπήρχαν «καλοντυμένοι» άνθρωποι. Σχεδόν οι πάντες φορούσαν απλά ρούχα εργασίας, μπλε φόρμες εργοστασίου ή κάποια παραλλαγή της στολής της πολιτοφυλακής. Όλα αυτά ήταν πολύ παράξενα και συγκινητικά. Υπήρχαν πάρα πολλά που δεν καταλάβαινα, από ορισμένες απόψεις δεν μου άρεσαν καν, αλλά τα ταύτιζα αμέσως με μια κατάσταση πραγμάτων για την οποία άξιζε να πολεμήσεις. Επίσης πίστευα ότι τα πράγματα ήταν όπως έδειχναν, ότι όλο αυτό ήταν στ' αλήθεια ένα κράτος των εργατών και ότι ολόκληρη η μπουρζουαζία το είχε βάλει στα πόδια, είχε σκοτωθεί ή είχε περάσει αυτοβούλως στο πλευρό των εργατών: δεν αντιλαμβάνομαι

* Ισπανικά στο πρωτότυπο: *Γεια*. (Σ.τ.Μ.)

** Ισπανικά στο πρωτότυπο: *Καθημέρα*. (Σ.τ.Μ.)

ότι πάρα πολλοί εύποροι αστοί για την ώρα απλώς κρύβονταν ή είχαν μεταμφιεστεί σε προλετάριους.

Μαζί με όλα αυτά υπήρχε κάτι από την απείθεια ατμόσφαιρα του πολέμου. Η πόλη είχε μια έρημη, ακατάστατη όψη, οι δρόμοι και τα κτίρια ήταν σε κακή κατάσταση, οι λεωφόροι τη νύχτα ήταν μισοσκοτεινές για τον φόβο των αεροπορικών επιδρομών, τα περισσότερα καταστήματα παραμελημένα και μισοάδεια. Το κρέας σπάνιζε και το γάλα ήταν ουσιαστικά ανύπαρκτο, υπήρχε σχετική έλλειψη σε κάρβουνο, ζάχαρη και πετρέλαιο και μια αληθινά σοβαρή έλλειψη ψωμιού. Ακόμα και εκείνη την περίοδο, οι ουρές για το ψωμί έφταναν συχνά τα εκατοντάδες μέτρα. Ωστόσο, απ' όσο μπορούσε να καταλάβει κάποιος, οι άνθρωποι ήταν ικανοποιημένοι και αισιόδοξοι. Δεν υπήρχε ανεργία και το κόστος ζωής παρέμενε εξαιρετικά χαμηλό· έβλεπες ελάχιστους εμφανώς άπορους ανθρώπους και κανέναν ζητιάνο, εκτός από τους τσιγγάνους. Πάνω απ' όλα, υπήρχε πίστη στην επανάσταση και το μέλλον, η αίσθηση ότι ξαφνικά είχες αναδυθεί σε μια εποχή ισότητας και ελευθερίας. Οι άνθρωποι προσπαθούσαν να συμπεριφέρονται σαν άνθρωποι και όχι σαν γρανάζια στην καπιταλιστική μηχανή. Στα μπαρμπέρικα υπήρχαν ανακοινώσεις των αναρχικών (οι μπαρμπέρηδες ήταν στην πλειονότητά τους αναρχικοί) που εξηγούσαν με σοβαρή γλώσσα ότι οι κουρείς δεν ήταν πια σκλάβοι. Για όποιον ανήκε στον ρεαλιστικό, σαρκαστικό πολιτισμό των αγγλόφωνων φυλών υπήρχε κάτι μάλλον θλιβερό στον βαθμό κυριολεξίας με τον οποίο αυτοί οι ιδεαλιστές Ισπανοί εκλάμβαναν τα τετριμμένα τοιπάτα της επανάστασης. Εκείνον τον καιρό αφελείς επαναστατικές μπαλάντες πουλιούνταν στους δρόμους για λίγα σεντίμ· μιλούσαν όλες για την αδελφούσνη μεταξύ προλεταρίων και την αχρειότητα του Μουσολίνι. Είδα πολλές φορές κάποιον αναλφάβητο πολιτοφύλακα να αγοράζει μία απ' αυτές τις μπαλάντες, να

συλλαβίζει με κόπο τα λόγια, και έπειτα, όταν πια τους είχε πάρει τον αέρα, να αρχίζει να τα τραγουδάει στον κατάλληλο σκοπό.

Όλο εκείνο το διάστημα έμενα στους στρατώνες Λένιν – υποτίθεται για να εκπαιδευτώ για το μέτωπο. Όταν κατατάχθηκα στην πολιτοφυλακή μου είχαν πει ότι θα με έστελναν στο μέτωπο την επόμενη μέρα, αλλά στην πράξη έπρεπε να περιμένω μέχρι να ετοιμαστεί μια καινούρια εκατονταρχία. Οι πολιτοφυλακές των εργατών, που είχαν συγκροτηθεί βιαστικά από τα συνδικάτα στις αρχές του πολέμου, δεν είχαν οργανωθεί ακόμη με όρους κανονικού στρατού. Οι μονάδες διοίκησης ήταν η διμοιρία με δύναμη περίπου τριάντα αντρών, η *centuria* ή *εκατονταρχία*, με περίπου εκατό άντρες, και η «φάλαγγα», που στην πράξη δήλωνε οποιαδήποτε συγκέντρωση μεγάλου αριθμού αντρών. Οι στρατώνες Λένιν ήταν ένα οικοδομικό τετράγωνο από υπέροχα πέτρινα κτίρια που είχαν καταληφθεί στη διάρκεια των μαχών του Ιουλίου. Η δική μου εκατονταρχία κοιμόταν σε έναν από τους στάβλους, κάτω από τα πέτρινα παχιά που είχαν γραμμένα πάνω τους τα ονόματα των αλόγων μάχης. Όλα τα ζώα είχαν επιταχθεί και σταλεί στο μέτωπο, αλλά το μέρος ακόμη μύριζε παντού κατουρηλιό αλόγων και σαπισμένη βρόμη. Έμεινα στους στρατώνες περίπου μία βδομάδα. Θυμάμαι κυρίως τις μυρωδιές από τα άλογα, τα σαλπίσματα (όλοι οι σαλπιστές ήταν ερασιτέχνες – πρωτόμαθα τα ισπανικά σαλπίσματα ακούγοντάς τα έξω από τις γραμμές των φασιστών), το κλαπ κλαπ από τα άρβυλα με τα σιδερένια καρφιά στο προαύλιο των στρατώνων, τις ατελείωτες πρωινές παρελάσεις κάτω από τον ήλιο του χειμώνα, τους άγριους ποδοσφαιρικούς αγώνες με πενήντα παίκτες σε κάθε ομάδα, στο χαλίκι της σχολής ιππασίας. Στους στρατώνες υπήρχαν περίπου χίλιοι άντρες και καμιά εικοσαριά γυναίκες, εκτός από τις συζύγους των πολιτοφυλάκων που είχαν αναλάβει το μαγειρέμα. Υπήρχαν επίσης γυναίκες που υπηρετούσαν στις πολιτοφυλακές, αν

και όχι πάρα πολλές. Στις αρχικές μάχες, όπως ήταν αυτονόητο, είχαν πολεμήσει δίπλα στους άντρες. Είναι κάτι που φαίνεται πολύ φυσικό σε εποχές επανάστασης. Παρ' όλα αυτά, οι αντιλήψεις άλλαζαν γρήγορα. Οι πολιτοφύλακες έπρεπε να παραμένουν έξω από τη σχολή ιππασίας όσο εκπαιδευόνταν εκεί οι γυναίκες, επειδή γελοούσαν μαζί τους και τις αποθάρρυναν. Λίγους μήνες πριν, κανείς δεν θα έβλεπε κάτι κωμικό σε μια γυναίκα που χειρίζεται ένα όπλο.

Οι στρατώνες ήταν απ' άκρη σε άκρη μέσα στη βρόμα και το χάος που προκαλούσαν οι πολιτοφυλακές σε κάθε κτίριο που καταλάμβαναν, κάτι που έμοιαζε να είναι ένα από τα παραπροϊόντα της επανάστασης. Σε κάθε γωνία έπεφτες πάνω σε σωρούς από σπασμένα έπιπλα, κατεστραμμένες σέλες, μπρούτζινα κράνη του ιππικού, άδεια θηκάρια από σπαθιά και φαγητά που σάπιζαν. Γινόταν τρομερή σπατάλη στα τρόφιμα, ειδικά στο ψωμί. Μόνο από τον δικό μου θάλαμο στον στρατώνα, ένα καλάθι ψωμί κατέληγε κάθε μέρα στα σκουπίδια – ντροπή, όταν το ψωμί έλειπε από τον άμαχο πληθυσμό. Τρώγαμε σε μεγάλα τραπέζια που στηρίζονταν σε τρίποδα χρησιμοποιώντας μονίμως λιγδιασμένες τσίγκινες καραβάνες, και πίναμε από ένα απαίσιο πράγμα που το έλεγαν *porron*. Το *porron* ήταν ένα γυάλινο μπουκάλι με ένα επιπλέον, μυτερό στόμιο από όπου πεταγόταν ένας λεπτός πίδακας κρασιού κάθε φορά που το έγερνες· έτσι μπορούσες να πίνεις από απόσταση, χωρίς να το αγγίζεις με τα χείλη σου, και μπορούσε να το δίνει ο ένας στον άλλον. Αμέσως μόλις είδα το *porron* σε χρήση, διαμαρτυρήθηκα και ζήτησα ένα κανονικό ποτήρι. Στα μάτια μου εκείνα τα πράγματα έμοιαζαν με πάπιες νοσοκομείου, ειδικά όταν ήταν γεμάτα με άσπρο κρασί.

Σταδιακά άρχισαν να μοιράζουν στους νεοσύλλεκτους στολές, και επειδή ήμαστε στην Ισπανία όλα μοιράζονταν με το κομμάτι, έτσι που κανείς δεν ήταν ποτέ εντελώς οίγουρος ποιος είχε πάρει τι. Πολλά από

τα πράγματα που χρειαζόμαστε περισσότερο, όπως ζώνες και φυσιογιοθήκες, δεν μας τα μοίρασαν παρά την τελευταία στιγμή, όταν το τρένο περίμενε να μας μεταφέρει στο μέτωπο. Έκανα λόγο για «στολή» της πολιτοφυλακής, αλλά μάλλον δημιούργησα λάθος εντύπωση: δεν ήταν ακριβώς στολή, ίσως ο όρος «πολυστολή» να ήταν περισσότερο ταιριαστός. Τα ρούχα όλων ακολουθούσαν το ίδιο γενικό σχέδιο, αλλά δύο κομμάτια δεν ήταν ποτέ τα ίδια. Σχεδόν όλοι στον στρατό φορούσαν περισκελίδες από κοτλέ ύφασμα, αλλά οι ομοιότητες τελείωναν εκεί. Κάποιοι φορούσαν απλές γκέτες, άλλοι κοτλέ ή δερμάτινες περικνημίδες, άλλοι ψηλές μπότες. Όλοι φορούσαν χιτώνια, αλλά κάποια ήταν δερμάτινα, άλλα μάλλινα και άλλα είχαν οποιοδήποτε χρώμα μπορούσε να φανταστεί κανείς. Τα είδη των καπέλων ήταν τόσα όσα οι ιδιοκτήτες τους. Συνηθιζόταν να στολίζεις το μπροστινό μέρος του καπέλου σου με μια κονκάρδα του κόμματος που ανήκες, και επιπλέον κάθε άντρας φορούσε ένα κόκκινο ή μαυροκόκκινο μαντίλι στον λαιμό του. Μια φάλαγγα της πολιτοφυλακής εκείνον τον καιρό έμοιαζε με ετερόκλητο μπουλούκι. Όμως τα ρούχα έπρεπε να διανέμονται ανάλογα με τους ρυθμούς που τα παρήγε η μια ή η άλλη φάμπρικα, και δεν ήταν άσχημα ρούχα για τις δεδομένες συνθήκες. Τα πουκάμισα και οι κάλτσες ήταν ωστόσο κάτι αξιολύπτα βαμβακερά πράγματα, παντελώς άχρηστα για να σε προφυλάξουν από το κρύο. Δεν αντέχω να σκέφτομαι τι θα πρέπει να πέρασαν οι πολιτοφύλακες τους πρώτους μήνες, προτού οργανωθούν κάπως τα πράγματα. Θυμάμαι να πέφτω πάνω σε μια εφημερίδα πριν από δύο μόνο μήνες και να διαβάζω ότι ένας από τους ηγέτες του ΡΟUM,* έπειτα από μια επίσκεψη στο μέτωπο, είπε ότι

* *Partido Obrero de Unificación Marxista* (Εργατικό Κόμμα Μαρξιστικής Ενότητας). (Σ.τ.Μ.)

θα φρόντιζε ώστε «κάθε πολιτοφύλακας να έχει μια κουβέρτα» – φράση που έκανε τις τρίχες σου να σηκώνονται όρθιες αν είχες κοιμηθεί ποτέ σε χαράκωμα.

Τη δεύτερη μέρα μου στους στρατώνες, ξεκίνησε η διαδικασία που είχε την κωμική ονομασία «εκπαίδευση». Στην αρχή εξελίχθηκαν τρομακτικές σκηνές χάους. Οι νεοσύλλεκτοι ήταν στην πλειονότητά τους αγόρια δεκάξι ή δεκαεπτά χρόνων από τα σοκάκια της Βαρκελώνης, γεμάτα πάθος για την επανάσταση αλλά σε πλήρη άγνοια για το νόημα του πολέμου. Ήταν αδύνατον ακόμα και να τους βάλεις στη σειρά. Πειθαρχία δεν υπήρχε ούτε για δείγμα: αν σε κάποιον άντρα δεν άρεσε μια διαταγή, έλυνε τους ζυγούς και ξεκινούσε μια φλογερή αντιπαράθεση επιχειρημάτων με τον αξιωματικό. Ο υπολοχαγός που μας εκπαίδευε ήταν ένας ρωμαλέος, καλότροπος νεαρός με νεανικό πρόσωπο που προηγουμένως ήταν αξιωματικός του στρατού και συνέχιζε να μοιάζει με αξιωματικό, με το κομψό του παράστημα και την τσίλικη στολή του. Κατά περίεργο τρόπο, ήταν ένας αγνός και ένθερμος σοσιαλιστής. Ακόμα περισσότερο και από τους ίδιους τους απλούς στρατιώτες, επέμενε στην πλήρη κοινωνική ισότητα μεταξύ όλων των βαθμών. Ου μάρμαι την οδυνηρή του έκπληξη όταν ένας αδαής νεοσύλλεκτος τον προσφώνησε «Σενιόρ». «Τι; Σενιόρ; Ποιος με λέει “σενιόρ”; Νόμιζα ότι ήμαστε όλοι σύντροφοι». Αμφιβάλλω αν αυτό έκανε τη δουλειά του πιο εύκολη. Εντωμεταξύ, οι άπειροι νεοσύλλεκτοι δεν υποβάλλονταν σε στρατιωτική εκπαίδευση που θα μπορούσε να τους φανεί χρήσιμη έστω και στο ελάχιστο. Μου είχαν πει ότι οι ξένοι δεν ήταν υποχρεωμένοι να συμμετάσχουν στην «εκπαίδευση» (πρόσεξα ότι οι Ισπανοί είχαν τη θλιβερή πεποίθηση ότι όλοι οι ξένοι γνώριζαν περισσότερα σε στρατιωτικά ζητήματα απ’ ό,τι οι ίδιοι), αλλά φυσικά εγώ παρουσιάστηκα μαζί με τους υπόλοιπους. Αγωνιούσα να μάθω πώς να χρησιμοποιώ

πολυβόλο· ήταν ένα όπλο που δεν είχα ποτέ την ευκαιρία να χειριστώ. Προς μεγάλη μου απογοήτευση, γρήγορα συνειδητοποίησα ότι δεν μας μάθαιναν τίποτε σχετικό με τη χρήση των όπλων. Η υποτιθέμενη εκπαίδευση ήταν απλώς γυμνάσια παρελάσεων του πιο απαρχαιωμένου, πλίθιου είδους: κλίνετε επί δε-ξιά, κλίνετε επ' αρί-στερα, μεταβολή, βάδην σε φάλαγγα των τριών και όλες οι υπόλοιπες άχρηστες μπούρδες που είχα μάθει από δεκαπέντε χρόνων. Ήταν πολύ περιέργη μορφή εκπαίδευσης για έναν αντάρτικο στρατό. Είναι αυτονόητο πως, αν έχεις λίγες μόνο μέρες για να εκπαιδεύσεις έναν στρατιώτη, πρέπει να του μάθεις αυτά που θα χρειαστεί περισσότερο: πώς να καλύπτεται, πώς να προελαύνει σε ανοιχτό πεδίο, πώς να στήνει σκοπιές και να χτίζει έναν προμαχώνα – πάνω απ' όλα, πώς να χρησιμοποιεί τα όπλα του. Ωστόσο, αυτός ο όχλος από ανυπόμονα παιδιά που σε λίγες μέρες θα ρίχνονταν στην πρώτη γραμμή δεν είχαν ούτε καν διδαχθεί πώς να πυροβολούν με ένα τουφέκι ή να βγάζουν την περόνη από μια χειροβομβίδα. Εκείνη την εποχή δεν καταλάβαινα ότι αυτό συνέβαινε επειδή δεν υπήρχαν όπλα να μοιραστούν. Στην πολιτοφυλακή του ΡΟUM η έλλειψη τουφεκιών ήταν τέτοια ώστε οι νέοι στρατιώτες που έφταναν στο μέτωπο ήταν πάντα αναγκασμένοι να παίρνουν τα τουφέκια από αυτούς που αντικαθιστούσαν στην πρώτη γραμμή. Στους στρατώνες Λένιν πιστεύω ότι δεν υπήρχαν άλλα τουφέκια εκτός από αυτά που χρησιμοποιούσαν οι φρουροί.

Φόρος τιμής στην Καταλονία

«Κάθε αράδα σοβαρού έργου που έχω γράψει από το 1936 και μετά έχει γραφτεί, άμεσα ή έμμεσα, κατά του ολοκληρωτισμού και υπέρ του δημοκρατικού σοσιαλισμού όπως τον αντιλαμβάνομαι».

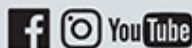
ΤΖΟΡΤΖ ΟΡΓΟΥΕΛ,

αμέσως μετά την εμπειρία του ως πολιτοφύλακας
στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο

Το 1936 ο Τζορτζ Όργουελ κατατάχθηκε στην πολιτοφυλακή μιας αριστερής ισπανικής οργάνωσης, συνδυάζοντας την επιθυμία του να πολεμήσει ενάντια στον φασισμό με αυτήν της καταγραφής των γεγονότων του πολέμου. Πολέμησε για αρκετούς μήνες, προτού οι εσωτερικές διαμάχες ανάμεσα στις διάφορες αριστερές ομάδες τον φέρουν αντιμέτωπο με πρώην συμμάχους του και, τελικά, τον αναγκάσουν να εγκαταλείψει τη χώρα.

Ο συγγραφέας περιγράφει, με σχεδόν οδυνηρή ένταση, τις λαμπρές ελπίδες και τις κυνικές προδοσίες εκείνου του χαοτικού επεισοδίου στην ιστορία της Ισπανίας. Την επαναστατική ευφορία της Βαρκελώνης, το κουράγιο των απλών Ισπανών και Ισπανίδων δίπλα στους οποίους πολέμησε, τον τρόμο και τη σύγχυση του μετώπου, τον παράλογο μοιραίο τραυματισμό του και τη δεινή προδοσία εκ μέρους των υποτιθέμενων συμμάχων του. Η ανταπόκριση του Όργουελ είναι τόσο συναρπαστική όσο και διαφωτιστική. Έχοντας ψύχραμο βλέμμα και ακρίβεια, φέρνει με μοναδικό τρόπο στο φως τις νυχτερινές αιχμαχίες του μετώπου, τα πολιτικά ζητήματα και την απόλυτη ματαιότητα του πολέμου.

Περιλαμβάνεται το *Δοκίμιο για την Ισπανία* (1942).

www.minoas.gr

9 786180 216264
ISBN 978-618-02-1626-4

ΚΩΔ. 31239